

Protocol
ernstige rekenproblemen
en
dyscalculie

Olympus College 2022-2023

Inhoud

Inleiding	3
Definitie	3
Protocol dyscalculie	4
Faciliteiten	5
Bijlage 1 Aanmeldformulier dyscalculie	6
Bijlage 2 Onderwijsbehoeften van leerlingen met dyscalculie	7

Inleiding

Op het Olympus College zetten wij ons in om leerlingen met ernstige rekenproblemen of dyscalculie zo goed mogelijk te begeleiden. Het doel daarbij is dat deze leerlingen optimaal functioneren op hun eigen cognitieve niveau. Dit doen we door faciliteiten toe te kennen en door extra begeleiding te geven binnen en buiten de les. De begeleiding van deze leerlingen is gericht op het zelfstandig kunnen benutten van hun capaciteiten.

Definitie

Dyscalculie

Dyscalculie betekent letterlijk '*niet kunnen berekenen*'. Dyscalculie staat voor ernstige problemen met (leren) rekenen. Kinderen met dyscalculie hebben hardnekkige problemen bij het aanleren en automatiseren van de basisvaardigheden van rekenen en wiskunde. Dit wordt niet veroorzaakt door onvoldoende of gebrekkig onderwijs.

In de eerste jaren van het basisonderwijs worden de basisvaardigheden van het rekenen intensief geoefend met het doel ze te automatiseren. Deze vaardigheden zitten op een gegeven moment opgeslagen in het langetermijngeheugen en worden daar zo nodig zonder enige moeite (automatisch) uit naar boven gehaald. Er hoeft dan geen energie besteed te worden om eenvoudige sommen en onderdelen van bewerkingen uit te rekenen. Kinderen met dyscalculie slagen er niet in zich deze basis rekenvaardigheden vlot eigen te maken.¹

Onderscheid tussen ernstige rekenproblemen en dyscalculie

Ernstige rekenproblemen kunnen ontstaan als er onvoldoende afstemming is tussen het (reken)onderwijs en de onderwijsbehoeften van de leerling. De kenmerken van het onderwijs sluiten dan niet of onvoldoende aan bij de (aangeboren en verworven) kenmerken van de leerling. Door effectieve training verdwijnen (een deel van) de rekenproblemen.

We spreken van dyscalculie als ernstige rekenproblemen, ondanks langdurige deskundige begeleiding en zorgvuldige afstemming, hardnekkig blijken en onveranderd blijven bestaan.²

¹ <http://www.balansdigitaal.nl/stoornissen/dyscalculie/wat-is-dyscalculie/>

² van Groenestijn, van Dijken & Janson, 2012

Protocol Dyscalculie

Om goede hulp te kunnen bieden aan leerlingen dyscalculie, is het noodzakelijk dat de begeleiding door het hele team onderkend en ondersteund wordt. Regelmatig contact tussen vakdocenten, mentoren, leerlingen, remedial teacher en ouders is hiervoor nodig.

Het Olympus College hanteert het volgende protocol:

1. Bij de start van leerjaar 1 is er van elke leerling met dyscalculie een dyscalculieverklaring beschikbaar bij de administratie. De administratie geeft de verklaring door aan de remedial teacher en de afdelingscoördinator.
2. In het eerste leerjaar wordt een Cito-volgsysteemtoets afgenomen. Deze test geeft duidelijkheid over de mate waarin de leerling een referentieniveau beheerst. Verder wordt ook duidelijk op welke domeinen er nog hiaten zijn. Hier kan tijdens de rekenlessen speciaal op worden ingezet. Als een leerling extreem veel moeite blijft houden met rekenen, kan er een onderzoek dyscalculie aangevraagd worden.
3. De mentor kan, na overleg met de rekendocent en rekencoördinator, een vooronderzoek dyscalculie aanvragen door het aanvraagformulier in te vullen en in te leveren bij de remedial teacher (zie bijlage 1 en L-schijf → Docenten → Ondersteuning → Dyscalculieprotocol). Zij zal bekijken of er voldoende aanleiding is om de leerling te verwijzen voor een volledig dyscalculieonderzoek bij Quadraam Diagnostiek & Advies. Q D&A kan nog vragen om een half jaar individuele begeleiding om de hardnekkigheid van de problematiek aan te tonen.
4. Op het schoolpasje van de leerling staat dat hij/zij recht heeft op aangepaste toetsing. Specifieke afspraken over die aangepaste toetsing worden vastgelegd in SOM.
5. Leerlingen schrijven *Dyscalculie* boven hun toetsen.
6. De remedial teacher is verantwoordelijk voor de remediërende begeleiding in de basisondersteuning. De remedial teacher werkt met doelstellingen die in een handelingsplan zijn opgenomen. Dit handelingsplan wordt samen met de leerling opgesteld.
7. De vakdocent is op de hoogte van de onderwijsbehoeften van leerlingen met dyscalculie (zie bijlage 2) en houdt hier rekening mee in zijn/haar les.
8. De remedial teacher onderhoudt het contact met de mentor door hem te informeren over de voortgang van de leerling.
9. De mentor blijft op de hoogte van de resultaten van de leerling en is de contactpersoon voor ouders.
10. Bij stagnatie van het leerproces en onvoldoende resultaten wordt een leerling met dyslexie besproken bij rapportvergaderingen en/of teamvergaderingen

Faciliteiten

1. Leerlingen met een dyscalculieverklaring hebben recht op 20% extra tijd bij toetsen waarbij er gerekend moet worden of waarbij met getallen gewerkt moet worden. Denk daarbij aan vakken zoals: WI, EC, MO, NA, SK, BI, NLT en AK.
2. De dyscalculieverklaring geeft recht op 30 minuten extra tijd bij examens met extra rekenwerk, zoals wiskunde en economie. Dat geldt ook voor de rekentoets. Bij de vereenvoudigde rekentoets is met de extra tijd al rekening gehouden in de samenstelling van de toets.
3. Het Olympus College biedt acht kwartalen begeleiding waar de leerling gebruik van kan maken. Deze begeleiding wordt verzorgd door een remedial teacher. De ouders van leerlingen met dyscalculie uit leerjaar 1, worden in een startbrief geadviseerd om direct gebruik te maken van deze begeleiding gedurende het eerste of tweede kwartaal.
4. Leerlingen met een dyscalculieverklaring mogen gebruik maken van een rekenmachine bij alle vakken en toetsen.
5. Leerlingen met een dyscalculieverklaring mogen gebruik maken van een door de school (docenten/remedial teacher) verstrekte reken- of formulekaart. Dit altijd in overleg.
6. Bij de vakken waarbij er gerekend moet worden, wordt de leerling vooraf door de docent ingelicht over de beoordeling van rekenfouten.

Bijlage 1

AANVRAAGFORMULIER
Onderzoek dyscalculie

Naam:	Mentor:
Klas:	Datum:

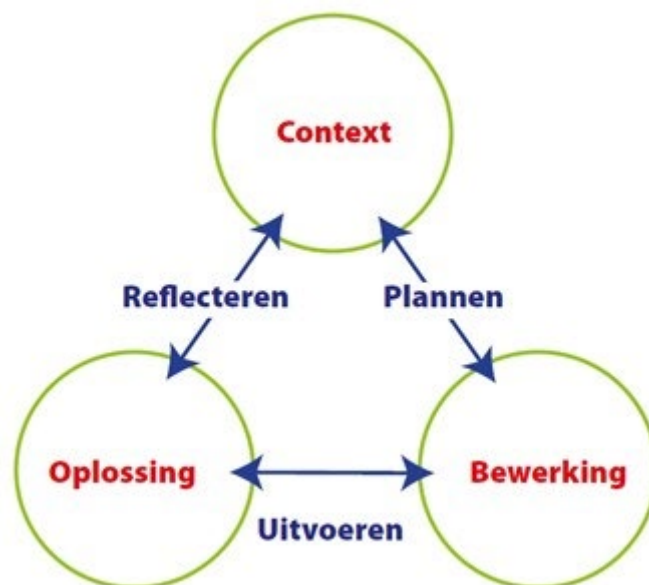
Wat is de problematiek van de leerling?
Gegevens uit gesprekken met leerling, ouders en vakdocenten:
Wat wil de leerling bereiken?
Reeds ondernomen acties:

Bijlage 2

Onderwijsbehoeften van leerlingen met dyscalculie

Voor leerlingen met dyscalculie kan de leerkracht:

- De leerling een rustige werkplek in de klas geven, niet ver van de leerkracht.
- Starten vanuit een sturende didactiek.
- Isoleren van deelstappen.
- Nadruk leggen op het handelen.
- Rekenopgaven op één vaste en duidelijke manier stap voor stap leren uitrekenen met visuele voorbeelden (plaatjes). Het opschrijven van tussenstappen en tussenuitkomsten bij sommen geeft houvast tijdens het uitrekenen.
- Een rekenwerkblad overzichtelijk maken: niet te veel opgaven op een bladzijde en voldoende ruimte tussen de opgaven.
- Zo nodig visueel aangeven wanneer een nieuw type opgave begint.
- Veel (kort) herhalen van aangeboden rekenopgaven.
- De leerling nooit onvoorbereid een rekenbeurt voor de klas of een onverwachte toets geven.
- Opdrachten nooit alleen mondeling aanbieden, maar altijd ook op papier.
- Extra instructie geven en samen met de leerling bepalen op welke wijze het ondersteuning nodig heeft: bijvoorbeeld in de vorm van fiches of ander materiaal of kladpapier bij rekentoetsen.
- Zo nodig voor aanpassingen en extra ondersteuning zorgen, zoals een tafelkaart, een opzoekschrift (met daarin overzichtelijke oplossingsstrategieën per type som), een rekenmachine, extra tijd bij proefwerken, een aangepaste lay-out van rekenwerkbladen enzovoort.
- Samen met de leerling zoeken naar oplossingen en zorgen voor veel bemoediging. Stimulans en succeservaringen zijn heel belangrijk en kunnen zorgen voor een toename in zelfvertrouwen en motivatie.
- De rekenopgaven doorlopen, samen met de leerling, volgens het Drieslagmodel:

Voor meer informatie: www.balansdigitaal.nl en het Protocol ERWD VO